

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "

Helyben háshoz ké/dva:
 Egész évre 30 kor.
 Negyedévre 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaszámát
 vagy megőrszésére nem vállalok.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

Királyi kitüntetés

Fetser püspöknek.

Az a fáradhatatlan működés, melyet Fetser Antal felszentelt püspök és vikárius évek hosszú sora óta kifejtett az egyházmegye kormányzásában előbb mint az évekig betegeskedő Szmrecsányi püspök helyettese, majd annak halála után csaknem három esztendeig mint az egyházmegye káptalani helynöke és fél év óta mint új főpásztorunknak gróf Széchenyi Miklós püspöknek vikáriusa — a legfelsőbb helyen is méltánylásra talált: öfelsege apostoli királyunk az általa alapított nagy érdemrendnek a *Ferenc József rendnek középkeresztjét a csillaggal* adományozta neki.

Fetser Antal három éves káptalani helynöki működésének aktái alig zárultak még le, korán lenne még arról kritikát mondani, de mi, akiknek volt alkalmunk ezen akták közé bepillantani, annyit már most is meg irhatunk, hogy el fog jönni az idő, mikor fel lesz az jegyezve Szent László egyházmegyéjének történetébe. Fetser vikárius az ő mindent látó szemével éberan kormányozta az egyházmegyét, minden legkisebb dolgot személyesen és lelkiismeretesen intézett el, éles judiciuma meglátta az eléje terjesztett ügyek lényegét, ritka tárgyilagossággal mindig az igazat kereste és mikor az egyházmegye jogainak és érdekeinek megvédéséről volt szó, felretelt mindenféle személyi tekintetet s bátran sikra szállt az egyházmegye igazaiért.

Személyét ismerik és becsülik az egyházmegyében és azon kívül papok és világiak egyaránt. Apostoli buzgóság, szeplőtelen papi élet, alapos és sokoldalú ismeret, gyakorlati jártasság, tapasztalat, nagy tehetség, nyíltszívűség, egyenes lelkűség, áldozatkészség, erős imponáló akarat, állhatatosság és a szó szoros értelmében való fáradhatatlan munkabírás jellemzik őt.

Harmadik püspöknek a tanácsadója, mindegyiknek feltétlen bizalmát bírta és bírja s emellett megszerezte paptársai és a hívek szeretetét és a bármely felekezethez tartozó polgártársai tiszteletét és nagybecsülését.

Mindezt megkoronázza most az apostoli királynak nagy kitüntetése. Megyés püspökünk figyelme és szeretete szerezte

azt neki, az egyházmegye papjai és hívei s a város és vármegye lakói pedig szinte szívből kívánják: viselje Fetser püspök az igaz érdemeket jutalmazó új királyi kitüntetést sokáig, nagyon sokáig.

Dr V. Gy.

A kitüntetés alkalmából álljon itt a kitüntetett s valóban közszeretben álló főpap rövid életrajza a következőkben:

Fetser Antal 1862. január 14 én született Nagy-Károlyban jómodu tisztességes iparos-családból, mely Nagy-Károlyban és vidékén messze kiterjedő rokonsággal bír. Édes atyját korán, kis gyermek korában elvesztette. Anyja jószívű, mélyen vallásos öreg asszony, ki évek óta fiának háztartását vezeti s kinél boldogabb anyát alig lehet találni széles ez országban. Méltó is az ő öröme, jól nevelte fiát, jól imádkozott érte.

Középiskoláit szülővárosában a piaristák jéhirű intézetében végezte kitűnő sikerrel 1878-ban b. e. *Lipovniczky* püspök bevette a *várad* egyházmegye papnövéndékei közé, hol nagy tehetségével és vas szorgalmával csakhamar kitűnt. 1881-ben theologiai tanulmányai végzésére a *budapesti* egyetemre küldötte őt a püspök. Itt a legelsőkk közé küzdötte fel magát, két ösztöndíjat nyert, a keleti nyelvekből és a bibliai tudományokból szigorlatot tett.

1885. június 27-én pappá szentelte őt *Nogáll* püspök s mint tanulmányi felügyelő a helybeli Sz. József intézetbe került, ahol egyuttal az aligazgatói teendőket is végezte.

Dr. *Schlauch* Lóvinc püspök átvevén a várad egyházmegye kormányzását, csakhamar megismerte Fetser tehet égeit s 1888-ban udvarába vette, hol a szegény iktatói hivatalon kezdve, csakhamar szentszéki jegyző, püspöki cerimoniarus, majd 1895-ben püspöki titkár s irodaigazgató lett.

Munkabíró tetteire, akadályt nem ismerő, önfeláldozó szorgalma hamar megnyerték számára püspöki urának feltétlen bizalmát, ki a legkényesebb dolgok elintézését bízta rá. Királyunk várad látogatása, Szent László hétszázados emlékünnepe, a bibornoki ünnepélyek rendezése s a bibornok aranymiséje alkalmából olyan szolgálatokat tett, amelyeket a bibornok már előbb hálásan elismert, amikor őt szentszéki ünnökké nevezte s megszerezte számára a Szentatyától az udvari kápláni címet.

1887-ben Bécsben prédikált Szent István napján. 1898. nov. 8-án — 37 éves korában — várad kanonok. 1900-ban zsinat vizsgáló, 1901-ben eko'ti apát lett. A boldogult bibor-

nok igazi meghitt, bizalmas embere volt, még végrendeleti végrehajtónak is őt kérte fel.

Schlauch utóda *Szmrecsányi* püspök hamar megajándékozta bizalmával, oldalkanonokjává tette s tanácsát minden fontosabb dologban kikérte.

Mikor Szmrecsányi betegeskedni kezdett, őt választotta segédpüspökévé, *paleopolisi* c. püspök lett s 1906. ápr. 1-én Nagyváradon dr *Belopotoczky* Kálmán tábori püspök, dr *Radu* Demeter és *Szmrecsányi* Lajos egri segédpüspök, mint consecrátorok assistálása mellett püspökké szentelte fel őt.

Szmrecsányi Pál halála után 1908 aug. 8-tól 1911 május 5-ig, mint káptalani helynök kormányozta az egyházmegyét.

A káptalannak sokáig gazdasági dékánja volt s mai napig ugyyszólván minden nagyobb ügynek ő az előadója.

Tevékeny részt vesz a vármegye életében. Számtalan bizottságnak tagja s azok üléséről soha el nem marad. Nagyobb dolgot az ő tanácsa nélkül nem intéznek el a vármegyén, de bármily jelentéktelennek látszó dolognál is gyakran látva veti tekintélyét.

Emellett fáradhatatlanul munkálkodik az egyleti életben. Sok egyletnek elnöke. Bölcsőde, Szent László nyomda, Tüdővész ellen védekező egylet stb., stb. és számtalan másnak igazgató tagja és mindegyikben kiveszi a részét a munkából.

Legjobban szívéhez nőtt a Szent Vince intézet, melyet b. e. *Nogáll*tól vett át s áldozatkészségével Nagyvárad legnagyobb intézetévé fejlesztette azt. Mennyit áldozott reá? — csak a jó Isten tudja. Az idei építkezéshez is százezernél többlet járult.

Tavaly ülte negyedszázados papi jubileumát. Ez alkalmából 50000 koronás alapítványt tett a Lazarista atyáknak Nagyváradon leendő letelepítésére, szülővárosában Nagy-Károlyban pedig egy ház és nagy telek adományozásával egy fu internátusnak vetette meg alapját.

Igazi nagy érdemeknek elismerése a királyi kitüntetés, legyen még alkalmunk sok-sok érdemszerzésre, legyen bő része sok kitüntetésben és jutalomban!

Minisztertanács.

Budapest, okt. 17.

(Saj. tud.) A kabinet Budapesten időző tagjai ma tanácskozássra jöttek össze. A tanácskozáson folyóügyeket intéztek el.

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entrepise des Pompes Funébres“ Első nagyvárad i temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos**

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, október 17.

A mai ülést **Berzeviczy** Albert fél 11 órakor nyitotta meg.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítették.

Az **elnök** bemutatta a nagyszablatú népgyűlés kérvényét a katonai javaslatok ellen és az általános titkos választói jog mellett.

Bikády Antal ellenindítványára az ellenzék névszerinti szavazást kért és azt a holnapi ülésre halasztotta.

Az **elnök** bemutatta a szegedi népgyűlés kérvényét, továbbá Kovácsháza polgárságának kérvényét az általános választói jog mellett.

Bikády Antal ezekre s ellenindítványt terjesztett be, melyre az ellenzék névszerinti szavazást kért és azt holnapra halasztotta.

A napirend szerint a névszerinti szavazások következtek volna, Lovász Márton, Jacsó Pál és Sümegi Vilmos azonban visszavonták ellenindítványukat s így következett a véderő-reform tárgyalása.

Polónyi beszéde.

Polónyi Géza (halljuk, halljuk! az ellenzéken): Borongós lélekkel fog beszédéhez, mert olyan tárgyról kell beszélnie, amely a legnagyobb sérelem a magyar államra nézve. A katonaság magyarságáért folytatott küzdelem már másfél évszázad óta folyik. A mai formája az 1889. évi véderőharc óta áll. Az akkori ugynevezett obstrukciós harcnak ő az egyetlen élő katonája. (Eljenzés az ellenzéken.) Valószínű, hogy több véderővitában nem is vehet részt, ezért kötelességének tartja, hogy **Beöthy Akos**, **Kaas Ivor báró**, **Bartha Miklós** és **Ugron Gábor** küzdelmét részletesebben ismertesse. Ezek a kiváló politikusok nem akarták a helyzetet felforgatni, hanem kibékíteni a nemzetet a királyával, hogy a békéből mindkét félre jólét járuljon. (Helyeslés.)

Polónyi Géza beszéde további folyamán részletesen foglalkozott a hadsereg belső szervezettel és a tárgyalás alatt levő katonai javaslatokkal. Szerinte támadó háborús céltalannak lehet hadsereget fenntartani, a védelmi célnál pedig be kell tartani azt a határt, amelyet a nemzet teherbírási képessége szab meg. Ennek túllépése veszedelmesebb a háborúnál is. (Helyeslés)

Erdekeink Ausztria érdekeivel szemben ellentétesek s azért legalább arra kell törekednünk, hogy az érdekeinkkel szemben álló hadsereg ne tegyen bennünket tönkre. Szakember szerint egy mozgósítási nap 20 millió koronába kerül, egy háborús hónap tehát egyszerre fosztja meg a továbbélés lehetőségétől. (Zaj. Helyeslés az ellenzéken.)

Ezek az óriási költségek odáig juttattak bennünket, hogy most már a világ előtt is dokumentálnunk kell azt, hogy államunk létalapja veszélyeztetve van. Majd bővebben foglalkozott a felségjogokkal s kifogásolta, hogy a király a delegációk vagy a parlamentek megkérdezése nélkül altasékat nevezhessen ki, mert ez és a többi hasonló intézkedés nem felségjog, hanem az abszolút uralkodó akaratának megnyilvánulása. (Zaj)

A tárgyalás alatt levő katonai javaslatok Magyarországra nézve valóságos szegénytelen intézkedéseket tartalmaznak.

Sőt azáltal, hogy Ausztriában a katonai javaslatok elfogadásának halvány reménye sincs meg. Magyarországgal olyan javaslatot akarnak elfogadtatni, amelyek Ausztriában nem kellenek. Amíg így Magyarország a árendit viszo-

nyát jobban akarjuk kidomborítani, Ausztriát általunk akarják kényszeríteni a javaslatok elfogadására. (Zaj.) Ez a javaslatot tehát alkotmányjogunk alapján sem nem lehet, sem nem szabad tovább tárgyalni. Nem szabad tárgyalni a statisztikai népszámlálás adatai miatt sem, mert a törvény ezt döntő fontosságú kérdésként kezeli. Ennek a véderőreformnak tárgyalása a magyar és osztrák statisztikai adatok ismerete nélkül teljesen lehetetlen. Ezt maga a miniszterelnök is elismerte s azt mondta, hogy ezeket a statisztikai adatokat majd később egy alakjában fogja beterjeszteni, mert még nem állnak rendelkezésre. De kárdi, hogy az osztrákok olyan bolondok lesznek-e, hogy az ő javukra és előnyükre 12 évre megállapított véderőreformot időközben megváltoztassák. De a józan ész törvényébe ütközik az, hogy a véderőreformot a népesedési statisztikával hozzák kapcsolatba. Mert lehet-e azt követelni, hogy az állam, amelyből 1000 közül ötszáz a nő, annyi ujoncot állítson, mint az az állam, ahol nagyobb a férfiak aránya a nőkéhez képest. (Zajos helyeslés.)

Az ülés vége 2 órákor.

A béketárgyalások. A parlamenti békére még mindig nincs kilátás. Két dolgot azonban meg kell állapítani.

Az egyik az, hogy nem fogadják el **Berzeviczy** elnöknek azt az ajánlatát, hogy az ellenzék egyezzen bele a véderőjavaslat általános vitájának befejezésébe s azután leveszik a napirendről s a költségvetés tárgyalásának tartama alatt pártközi bizottság ül össze esetleges módosításokra. Ezt az ellenzék nem fogadhatja el addig, míg nem tudja, mi a tárgyi alapja azoknak az alkudozásoknak, melyek a pártközi bizottság elé kerülnek.

Ugyanez a helyzet a választójog kérdésénél is. **Berzeviczy** felajánlta az ellenzéknek a kormány kötelező kijelentését, hogy 1912. őszére a kormány beterjeszti a választójogi reformot. A Justh-párt — beavatott forrásunk szerint — ebbe sohasem egyezik bele, mert nemcsak a javaslat tárgyalásának idejét kívánja pontosan ismerni, hanem a tartalmát is.

Ilyen körülmények között alig van kilátás kompromisszumra s következik a kormányaak újabb taktikája.

Komplikációk a Beöthy mandátumával.

A képviselőház folyosóján még az ülés előtt megjelent **Fisch** Ernő hosszupályi nagybirtokos, aki az új kereskedelmi miniszterrel, **Beöthy** Lászlóval szemben az általános választások alkalmával 18 szóval buzdított el. A petíció most is tárgyalás alatt áll s fölmerült a kérdés, mi lesz a hosszupályi mandátummal, ha **Beöthy** a miniszteri kinevezés folytán lemond?

Justh Gyula volt az első, aki a következő kérdést intézte hozzá:

— No fellépsz?

— Aligha, kegyelmes uram!

Es **Aigner** Adolf, aki **Fisch** nevében a választást megpeticionálta, nyomban ki is fejtette **Justh Gyula** előtt, hogy egyhamar nem is kerül a választásra a sor a hosszupályi kerületben.

A választási bíráskodásról szóló törvény 55. §-a szerint a kérvényezési eljárás tovább

folytatandó, ha a képviselői minőség meg is szűnt ugyan, de a petícióban a 28. § alapján azt is kérték, hogy az eljárás során a kisebbségben maradt jelölt többsége állapítsa meg.

A hosszupályi mandátum ellen beadott petícióban ezt is kérték s így most olyan eset merült fel, amire még nem volt precedens. Ugyanis, ha **Beöthy** László kereskedelemügyi miniszter le is mond, a Ház elnöke nem intézkedhetik az új választás kiírása iránt mindaddig, míg a petíció folytán megindult eljárás a Kuria be nem fejezi.

Az olasz-török háború.

Konstantinápoly, okt. 17.

Abból az alkalmából, hogy a tripoliszi képviselők a kamarában **Haki pasa** volt nagyvezirnek vád alá helyezését indítványozta, Tripolisz volt válija, **Ibrahim basa**, a hivataloskodása idejében a kormányhoz intézett figyelemztetéseit megküldte a mérsékelt liberális párt vezérének, **Izmail basának**. **Haki basa** védekező iratot készít, amelyben ki fogja fejteni, hogy a bekövetkezett eseményeket főötte álló nem felelős befolyások okozták.

Hajók cirkálása

Konstantinápoly, okt. 17.

Három olasz torpedóhajó **Mittilème** előtt cirkál. Az ellenséges hajórajt tegnap **Páfosz** mellett látták, ahonnan az **Ulosz** hegy felé haladt. Ebből azt következtetik, hogy az olaszok támadást akarnak intézni **Szalóniki** és **Szmirna** ellen.

London, okt. 17.

A **Daily Mail**-nak jelentik Gallipoliszból: A török hajórajt hétfőn reggel elindult az **Aranyszarvból**. Utjának irányát nem tudják.

Tripoliszi hírek.

Tripolisz, okt.

Minthogy a török csapatok, a melyek tízezer emberből állnak, minden éjjel megáradják az olasz előőrsöket, nagyon valószínű, hogy az olaszok már a legközelebbi napokban megkezdik előrenyomulásukat. Az eddigi harcokban néhány török elesett az olaszok vesztesége mindössze néhány sebesült. A tripoliszi kikötőben csütörtökön egy olasz torpedóhajó sziklába ütközött és elmerült. Azt hiszik, hogy a törökök nem sokára a hegyek közé fognak vonulni, a hol modera ütegekkel jól megerősített hadállásokat fognak elfoglalni. Más verzió szerint a török csapat a tunéziai határt igyekszik elérni. Az olaszokat nagyon nyugtalanítja, hogy a tripoliszi kikötőben koleraeseteket állapítottak meg. Ezerkétszáz török hivatalnok egy német gőzösön vissza fog menni Konstantinápolyba.

Orosz mozgósítás.

Varsó, okt. 17.

Oktober 12-ike óta a varsói katonai kerület 6. hadtestét mozgósítják. Az új

Csemegeszőlő! Hegyi borok! Világhírű LUKÁCS-féle mézédés Csemegeszőlő!

Ugyisint tisztán kezelt, legkiválóbb minőségű fehér és vörös borok, legolcsóbban: **Mertz Nándor** csemegeüzletében Körös-u. Telefon 448 sz.

ságoknak megtiltották, hogy a mozgósításról híreket közöljenek. A mozgósítás már annyira előrehaladt, hogy az egész hadtest az első parancsszóra elindulhat.

Halálos elgázolás.

Szerencsétlenség Szacs vay-utcán.

Tegnap reggel a Szacs vay- és Hentes-utcán halálos elgázolás történt. A városi vasut egyik kocsija elgázolt egy 89 éves gyümölcs-árus asszonyt. *Sinkovics* Józsefné szül. *Friedman* Borbála Pece utca 10. sz. alatti lakos a szerencsétlen sorsu öreg asszony, aki évtizedek óta gyümölcs árulásból tengeti életét.

Reggel 8 óra volt, mikor az öreg *Sinkovitsné*, a piacról haza felé igyekezett Szacs vay-utcán át a hentes-utcai sarok felé. Eppen mikor át akart menni a másik oldalra, jött a 18-as számú villamos kocsi, melynek vezetője *Zoltán* Lajos, kalauza *Hajdu* Imre volt. Az öreg *Sinkovitsné*, fél szemére vak és így nem láthatta a villamost. Feje bevolt kötve és így a csengetést sem hallhatta. A 18-as számú kocsi vezetője csengetett, de az öregasszony csak nem sietett a vágányon.

A kocsivezető, *Zoltán* Lajos, fékezett és a kocsi meg is állt, de már későn. A kocsi elő részén levő védődeszka maga alá nyomta az öregasszonyt. Az emberek rögtön leugráltak a kocsiról és kihuzgálták a kocsit alól. Rögtön konstataáltak, hogy a kerekék nem mentek kesztül az áldozaton. Kivülről nem látszott rajta semmiféle zúródás, de belül nagy fájdalmakat érzett.

A közeli Csanda gyógyszerárból telefonon rögtön értesítették a mentőket és a rendőrséget. A mentők kivonultak és az elgázolt öreg asszonyt beszállították a biharmegyei közkórházba, ahol néhány perc múlva meghalt anélkül, hogy kihallgatták volna. Halálát valószínűleg belső sérülések okozták. Mire *Vass* Károly nyomozó rendőr a helyszínére érkezett a sérült nőt a mentők már elszállították és így csak a tanukat irhatta össze.

A rendőrség az esetről jelentést tett a királyi ügyészségnek és megindult a hivatalos vizsgálat. Tegnap délelőtt 10 órakor dr. *Köves* Mihály vizsgálóbíró és *Jánossy* Gyula alkaptány helyszíni szemlét tartottak annak a megállapítása végett, hogy a kocsivezetőt terheli-e a gondatlanság. A 18-as számú kocsi vezetője előadta, hogy ő, mint rendesen, úgy most is csengetett, de az öregasszony nem figyelt a csengetésre.

A vizsgálat még folyamatban van. A szerencsétlenül járt *Friedman* Borbála Pece-utca 10. szám alatti lakását a rendőrség zár alá vette s a nála talált összeget, 15 korona 15 fillért és lakása kulcsát áttette a városi leltárbiztosi hivatalhoz. Az öregasszonynak egy hozzátartozója van, *Sinkovits* Marton Mó budapesti cégfőnök, akinek azonban közelebbi lakcíme ismeretlen.

Lakásának kipuhatólása iránt a rendőrség megkereste táviratban a budapesti bejelentő hivatalt.

A Zenepártoló Társaság hangversenyei.

Nagyvárad közönségének kulturélete most már nem volna teljes a Zenepártoló Társaság hangversenyei nélkül. Ezek a magas színvonalu hangversenyek évről-évre szélesebb körben hódítanak a közönség közt s az időjárásnak öszretfordulásakor szinte türelmetlenül várja mindenki: mikor jelenik meg a zenepártolók hangversenyének előzetes jelentése?

Az idén egy darabig az a hír járta, hogy a zenepártolók hangversenyei elmaradnak. Az okot is nyíltan beszélték. Eddig a hangversenyek pompás keretet kaptak a Vigadóban; igaz ugyan, hogy a Vigadó tulajdonosai tavaly már stájeroltak az előző évben fizetett bérhez képest, de még a tavalyi terembér mellett ki lehetett jönni. Az idén azonban egyszerre olyan elviselhetetlenül súlyos feltételeket szabtak a Vigadó bérlétéért a Zenepártolókknak, hogy azok elfogadása egyszerűen lehetetlenség volt. A Társaság azelőtt az alternatíva előtt állott, hogy vagy rettenetes anyagi fiaszkóval végzi az idei szezont, vagy egyszerűen beszünteti a hangversenyeket; mert a Vigadót az eddigi, már is elég súlyos, feltételek mellett megkapni teljességgel lehetetlennek bizonyult. Szerencsére találtak igen helyes megoldást: kibérelték a *Kereskedelmi Csarnok* nagytermét, melyet a kulturális célra tekintettel igen méltányos feltételek mellett kaptak meg s így az idei hangversenyek a *Kereskedelmi Csarnok* nagytermében lesznek megtartva. A közönség a legmelegebb elismeréssel vett tudomást a *Kereskedelmi Csarnok* előzékeny, kulturális ér-zékről tanuskodó eljárásáról.

A Társaság a következőkben vázolja a jövő évad programját:

Nagy áldozatok, szívós munka és kitartás árán végre elmondhatja a Nagyvárad Zenepártoló Társaság, hogy sikerült a magasabbrendű zenét otthonossá tenni Nagyváradon, sikerült szép nagy publikumot toborozni hozzá, ami lehetővé tette, hogy koncertszezonzunk most már elérje, sőt sokszor túlhaladja a régebbi kulturájú városok nivóját.

Nem tulzott dicsekvés, ha azt mondjuk, hogy hangversenytermünkben most már gyakran, sőt rendszeresen fejedelmi előkelőségű művészeinket látunk és ami a fő, ezeket a vendégeket imponánsan nagy publikum fogadja estéről estére.

A siker, a megelégedés jóleső érzésével állapítjuk ezt meg, amikor lezárva a múlt szezonz számításait, a közönség elé lépünk a következő esztendő programjával.

Ezek a nevek: *Pablo Casals*, *Juon Manen*, *Fritz Kreisler*, *Szántó* Tivadar, *K. Durigó* Ilona, *Nedba*, *Stefániai* Imre, *Mary Maud*, *Denijs*, *Mosshammer*, *Wilhelmus*, *Dienzl* bármelyik világárosban a szenzáció erejével hatnak minden zeneérett emberre. De ezek a nevek egyben súlyos áldozatokat is jelentenek a koncert rendezőre, súlyos kockázatot. Mert azon az időn már túl vagyunk, amikor a művész beérte a nyers bábér-sikerre, a művésznek ma már a nagyságához mért ázsívszerűen megnövekedett óriási anyagi igénye van.

Az egész közönség osztatlan és lelkes ügy-szeretetére és támogatására van szükség ahhoz, hogy ezeket az igényeket kielégíthessük és ez

által megszerzhessük a pénzzel különben ugyis alig megfizethető műveket. Erre az ügy-szeretetre és lelkes támogatásra kérjük fel tehát közönségünket, amikor programunkat bemutatjuk. Ez a program a következő:

1. November 11. *Stefániai* Imre, *Mary Maud* hangverseny énekesnő, a »Covent Garden« tagja.
2. November 28. *Pablo Casals*, *Dienzl* Oszkár.
3. December 12. *Juon Manen*, *Szántó* Tivadar.
4. Január 6. *K. Durigó* Ilona, *Oscar Nedba*.
5. Február 8. *Fritz Kreisler*, *Dienzl* Oszkár.

Március 5. *Thomas Denijs*, hangverseny énekes, *Henry Wilhelmus*, zongoraművész. Lekötöttök egy estén való közreműködésre *Mosshammer* Románt, a budapesti operaház kiváló hártaművészt is, az ő vendégszereplésének ideje azonban az operaházi játérendtől függ.

Tárgyalásokat folytatunk még *Sebők* Sári-val, a budapesti Operaház bájos művésznőjével, hogy fenti hangversenyek egyikére őt is megnyerhessük.

Liszt Ferenc születésének századik évfordulójára tervbe vettünk egy *hetedik*, bérleten kívüli koncertestét is ennek dátumát és közreműködőit később közöljük.

Bérleti feltételek: Hangversenyeinket ebben az idényben a *Kereskedelmi Csarnok* diszesen renovált nagytermében rendezzük, a hol tekintettel a kisebb teremre, a bérletek az előjegyzések sorrendjében lesznek kiadva, azonban az eddigi bérlők jogait október 25-éig respektáljuk.

A bérlék árak: I. rendű hely 6 estére 40 K. II. rendű hely 6 estére 25 K. III. rendű hely 6 estére 18 K.

Ezek alapján kérjük, hogy a hat előadásra szóló bérletjegyet *Vidor* Manó könyvkereskedőnél előjegyeztesse, illetve múlt évi bérlete megújítása iránt mielőbb intézkedni kegyeskedjék.

A helyárak napi vétel esetén 35 százalékkal magasabb árban, a jobb helyek pedig egyáltalán nem lesznek kaphatók.

Mély tisztelettel
a Nagyvárad Zenepártoló
Társaság.

Finom női szabóság!

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy egy elsőrendű modern szabász vezetése alatt finom női szabóságot rendeztem be.

Tisztelettel

FLEGMAN

divatháza.

Bémer-tér. Alapítattott 1888.

A költségvetés tárgyalása. A városi tanács ma folytatta az 1912. évi költségvetés tárgyalását. Első sorban a rendőrlétszám emelésére előirányzott összeg felett tanácskoztak. A tanács létszámemelést nem fogadta el, csupán kilátásba helyezte,

20 százalékkal olcsóbb uri ruha beszerzési forrás.

Ha finom szövetből készült divatos és modern szabásu ruhát szeret viselni olcsón, sétáljon el

Darabont Gyula előnyösen ismert uri szabó divattermébe, Páris-u. 12. sz. alá, vagy hívja fel 980 sz. telefont,

mert azért van mené-utcában ez a különben teljesen moderán berendezett divatterem, hogy vevőit olcsón és jól szolgálhassa ki. *Dus* raktárba megérkeztek a legjobb gyártmányu angol, francia, skót és hazai szövetek, double felöltő és divat mellényekmel berendezkedésem olyan, hogy a legkényesebb izlést is kielégíthetem. Mähelyem és mináimat bárki vételkényszer nélkül megtekintheti. **Elsőrendű munkaezők.** Vidékre mintát küldök, esetleg egy jól álló viselt öltöny beki-dése elég, erről újat készítek. Hitelkepes egyéneknek és tisztviselőknak részletre is.

hogy a jövő évben fel fogja venni a szükséges kiadásokat. Elhatározta ellenben a tanács, hogy egy rendőrfelelőségi és egy fogalmazói állást szervez. Nevezetesebb része volt a tegnapi tárgyalásnak, hogy dr. *Thury* László főügyész fizetését 1000 koronával emlík.

A törvénytelen gyermekek sorsa.

Bélyegmentes a törvényesítés.

Biharvármegye erkölcsére nagyon elszomorító képet vet az az információ, melyet Biharvármegye árvaszékétől nyertünk.

Ezek szerint a vármegye területén mintegy tízezerre megy a törvénytelen gyermekeknek a száma. Hogy mily óriási hátrányai vannak ennek a gyermekekre erkölcsi szempontokból, de az örökösödések alkalmával is, azt pár szóval elmondanunk nem is lehet.

A törvénytelen gyermekek sorsán a gyámügyi törvény igyekezők segíteni, azonban ezeknek a törvényeknek végrehajtása oly nehézségekbe ütközik, hogy eddig sajnos évenként alig alkalmazták 10—20 esetben. *Verner* Kálmán az árvaszék kiváló elnöke az árvaszék vezetésének átvétele után nyomban hozzá fogott a törvénytelen gyermekek ügyeinek rendezéséhez is és a leghelyesebb oldalon nyult a megoldáshoz: első sorban a törvényesítések kivánta a helyzetet javítani.

Az eredmény egyelőre minden buzgóság ellenére sem volt kielégítő.

Vannak járások, ahol karhatalom alkalmazásával sem értek el megfelelő eredményt. Viszont nagyon sok helyen a lakosságban minden hajlandóság meg volt a törvényesítési eljárás megindításához, azonban itt is csődöt mondott az árvaszék jószándéka. Megtörtént ugyanis, hogy az árvaszék közbenjárására a felek minden okmányt beszerettek a törvényesítéshez és felterjesztették végleges döntés végett a miniszterhez.

A minisztertől a legnagyobb meglepetésre egymásután jöttek vissza az ügyek a vármegyéhez, azzal az utasítással, hogy a felek a benyújtott okmányokat *kellőleg bélyegezzék fel*. A rendeletre felhívták a feleket, a bélyegek felragasztására, azonban ez ellen már tiltakoztak és kijelentették, hogy inkább nem törvényesítik gyermekeiket, hogy sem még bélyegre is költsenek.

Vége *Verner* Kálmán a közigazgatási bizottság útján előterjesztést tett a miniszterhez aziránt, hogy a törvényesítéshez szükséges okmányok bélyegtelenül is szerepelhessenek. A minisztertől most jött le az intézkedés, mely szerint a kérdéses okmányok szegénységi bizonyítvány alapján bélyegmentesek. Az okmányokat pedig a községi jegyzők díjtalanul kötelesek kiállítani.

A miniszteri rendelet értelmében tehát a jövőben minden költség nélkül történhetik a törvényesítés. Ettől a rendeletről sokat remél az árvaszék. *Verner* Kálmán árvaszéki elnök nyilatkozata szerint a jövőben évenként legalább 1000 törvénytelen gyermeket fognak a bélyegmentesség alapján törvényesíteni.

A rendelet alapján az árvaszék most nagy apparátussal dolgozik azon, hogy az újabb kedvezményt minél nagyobb számmal vegyék igénybe a törvénytelen gyermekek szülői.

Czipő, kalap, harisnya és fehérnemű
legjobban és legolcsóbban

REICHARD áruhaza

czégnél, Fő-utca szereshetők be.
Gymnasium, Reál és Polgári
iskolai diák sapkák.

TORNA CZIPŐK. 115

UJDONSÁGOK.

* **A jogászgűlés.** Az országos jogászgűlés szakosztályai tegnap reggel kilenc órakor folytatták tanácskozásukat az ügyvédi kamara székházában. A magánjogi szakosztályban dr. *Schwarz* Gusztáv egyetemi tanár előadta a második kérdést, a mely arról szól, hogy szükséges-e s mily irányban szükséges a munkabérszerződésből eredő követelések biztosítása. Határozati javaslatot nyújtott be e kérdésben. Írásbeli véleményt dr. *Agoston Péter*, és dr. *Papp Dezső* nyújtottak be a határozati javaslatához. A büntetőjogi szakosztály második kérdését *Vámbery* Rusztem egyetemi tanár olvasta fel. Ez a kérdés így szól: A bünvádi perrendtartás perorvoslati rendszerét mily irányban kellene módosítani? Véleményeket dr. *Finkey Ferenc* és dr. *Degré Miklós* nyújtottak be. Ezután *Döleschall Alfréd* egyetemi tanár előadó tartotta meg előadását.

* **Diákok a tárlaton.** Tegnap délelőtt a premontrai főgimnázium 7—8 ik osztálybeli diákjai följöttek a Tibor—Szentes—Balogh képkidállításra. Szép rendezett sorokban, hónuk alatt kopott fedelű könyvekkel haladtak fölfele délelőtt 10 órakor *Kiss Kolos* főgim. tanár vezetése alatt. Belépti díjuk 20 fillér volt. A diákok roppant érdeklődéssel nézegették a képeket. Különösen tetszett nekik *Balogh* egyik munkája: bő Napoleon-gallérba burkolódzó öt diák, amint hideg téli éjszakán fázva egymáshoz bujnak. Különbösen jókedvűket szemmel láthatólag fokozta az is, hogy tárlat-nézés címén a többi órájuk elmaradt délelőtt.

* **Dr. Verzár István lemondása.** Dr. *Fráter* Imre, kórházi igazgató főorvos, tegnap jelentést tett az alispánhoz, mely szerint dr. *Verzár* István, aki 1905 óta működik a kórháznál, le akar mondani segédorvosi állásáról. *Verzár* lemondását azzal indokolja, hogy idejét teljesen a Röntgen laboratoriumnak akarja szentelni. Az igazgató főorvos javasolja, hogy *Verzár* Istvánt nevezze ki a főispán tb. osztály főorvossá és tiszteletdíjult engedje meg neki a kórházi választmány, hogy a Röntgen gépeket használhassa magángyakorlataiban is.

* **Tilos a »szó«.** Az orvosoknak igen nehéz a helyzetük, ha szegény beteg részére kell orvosságot rendelniök. Az orvosságok közül ugyanis temérdek azoknak a számuk, melyeket nem szabad az orvosoknak rendelni, mert ha megrendelik, azt a miniszter velük fizeteti meg. Így történt ez legutóbb a belényesi kórházi segédorvossal dr. *Nyes* Kornéllal, aki a betegek részére több esetben rendelte a »Só« védjegyű gyógyszert. A gyógyszerért értéke 232 korona és 20 fillért tett ki. Mikor a gyógyszerész a recepteket kifizetés végett felküldte a miniszterhez, a miniszter a számla összegéből 232 korona 20 fillért leütött és kötelezte a vármegyét, hogy az ő-szöget *Nyes* Kornéltól hajt-

sák be. E szigorú rendelet alapján *Nyes* Kornél alaposan ráfizet hivatalára különösen akkor, ha figyelembe vesszük, hogy *Nyes* ezeket a rendeléseket ingyen teljesítette a szegények részére.

* **Panasz a virilisek névjegyzéke ellen.** *Lehoczky* István derecskei virilis tegnap panaszt adott be a vármegyéhez a virilisek névjegyzéke ellen. *Lehoczky* elsősorban azt kifogásolja, hogy a derecskei takarékpénztár fel van véve a virilisek közé, holott a takarékpénztárnak nincs megfelelő ingatlan fekvősége. kifogásolja továbbá, hogy dr. *Buday* József és *Sárkány* József adója kétszeresen van felvéve, holott az ehez szükséges diplomákat nem mutatták be. Végül kifogásolja *Nyul* Sámuel, aki mint bérő szerepel a Leitgeb-féle birtokon, mely után Leitgeb élvezi a virilisi jogot. Ezek alapján kéri *Lehoczky* a fenti virilisek törlését.

* **Tűz az ékszerüzletben.** Tegnap délután a Rákóczi-uton járókelők észrevették, hogy *Sichert* de ékszerész üzletének rolló nyílásán füst jön elő. A szomszédos üzletből rögtön a tűzoltókért telefonáltak. A tűzoltók megérkezve fölnyitották a rollót és behatoltak az üzletbe. A helyiség hátsó részében a kályha mellett levő fűtőszék gyulladt meg a benne levő fatuskókkal és lobogó lánggal égett. A tűzoltók a tüzet rögtön eloltották. A rendőrség vizsgálatot indított, hogy a tűz miképp keletkezett.

* **A sas helyett az anyját lötte le.** Borzalmas szerencsétlenség történt tegnap délután Vaskóh községben. Délután négy óra lehetett, mikor a hegyek közül egy hatalmas sas repült a faluba és lecsapott egyik odaváló gazdaembert *Redák* Blága portájára, ahol a sok szárnyas visongva menekült előle. Mikor ezt *Redák* édes anyja észrevette, kiszaladt az udvarra, hogy elkergesse a hatalmas rablómadarat. És ekkor váratlan, szinte hihetetlen dolog történt. A sas rátámadt az öreg, 53 éves asszonyra és rikácsolva kergette végig az udvaron a jajgató asszonyt. Amikor ezt *Redák* Blága meglátta, lekapta a falról a puskát, kiment és a sasra lőtt. Hatalmas dördülés hangzott s a következő percben *Redák* édesanyja véresen esett össze; a golyó őt találta, a sas pedig elmenekült vissza a sziklák közé. A szerencsétlen asszonyt súlyos sebeivel beszállították a kórházba. *Redák* maga jelentette a szomorú esetet a csendőrségnek, mely erélyesen nyomoz az ügyben, hogy ugy történt-e az a véres esemény, amint az anya kétségbeesett fia előadta.

* **Késelő napszámos.** Tegnap délután *Filman* Tógyer, Kapucinus-utca 5. szám alatti lakos, a Feket-Sas pilóta előt találkozott régi haragosával, *Kepes* Sándor napszámos vezetéku-utca 1. szám alatti lakossal. Szóváltás, majd verekedés keletkezett köztük. Verekedés közben *Kepes* Sándor zsebkését kirántotta és *Filman* Tógyert megszurta. Lökös János Szent László téri őrszem *Kepes* a rendőrségnek előállította. Lezárták.

* **Uj vasutak a vármegyében.** A kereskedelmi miniszter tegnap értesítette a vármegyét, hogy a Szabolcs vármegyei helyi érdekű vasut részvénytársaság által tervezett vasut építéséhez az engedélyt 1 évre megadta. Az új vasut Nyirbakta állomástól kiindulólág *Ermihályfalvái*g húzódna, majd *Csanálos* érintésével *Nagykároly* állomásnál lenne végponja. Reánk nézve sokkal fontosabb azonban a miniszternek egy másik leirata, mely a *Jád és Drágán vidéki vasut* építésére vonatkozik. A miniszter ebben az ügyben a Magyar Vasut és Forgalmi Részvénytársaságnak adta meg az engedélyt egy évre. Az új vasut *Jád-völgytől*

indulna ki s a Jád mentén, Csaróháza, Ponor, Remete érintésével Biharfüredig terjedne, majd a Drágán mentén Viság, Tranyis és Nagysebes községek érintésével a Máv. nagyvárad—kolozsvári vonalának egy megfelelő pontján nyerne befejezést. Ez a vasut. vagy gőz- vagy villamos-vizmű lesz.

* **Találtak** egy porzókálapot, egy árukkal telt ládát, egy női ridikült. Igazolt tulajdonosuk átveheti a rendőrség, földszint 9. sz. szobájában.

VOSZKA FERENCZ

ozipó- és csizmaáru
meglepő szolid árban
előnyösen beszerezhető.

Cégt. IFJ. VOSZKA FERENCZ
TELEPHON 1133. TELEPHON 1133.

x **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezz be szakembertől, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésekkel, mert rendszeresen későn bájuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. **Sauer-féle** fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak **LADÁNYI JÓZSEF** puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. lőporárúda. Telephon 269. Nagyvárad, Rákóczi-ut.

x **Korzó kávéház megnyitása** Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, miszerint Körözs-utca 1. szám (Szabóház) a mai kor igényeinek megfelelő kávéházat rendeztünk be és azt folyó hó 5-én ünnepélyesen megnyitjuk. Hosszu éveken át ezen a pályán való működésünk elég garanciát tesz arra, hogy kitűnő kávéházi italok és ételk, valamint az összes lapok a n. é. közönség rendelkezésére álljanak. Családok találkozó helye, pontos és figyelmes kiszolgálás. Minden este zene. Számos látogatásért esedeznek **Perl Frigyes** és **Bürger Ernő** kávéosk.

x **Casinók**, olvasóköri, nép-, önképző- ifjúsági-, tanári és egyéb könyvtárak, valamint szakszervezetek igen gondos és előnyös kiszolgálásban részesülnek. **Benkő Arthur** könyv és papír keresk. modern antiquariumában, Nagyvárad, Rákóczi-ut 10.

x **Habig kalapok**, Fownes keztyűk, angol cipők egyedüli raktára
RÓTH M. UTÓDÁNÁL.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzlet

folyó év május 1-én helyezte át
míg az építkezés tart Nagy-
várad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits
házba, az Orsolya zárda templomával
szemben.

x **Csillár és fémáru gyártási telep:**
Nagyvárad **Iroda s raktár**
Szt. János u. 1. **Bémer-tér 3.**
Telefon 556. Készítik a legizlésebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petrolumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; **villamos motor, világítási** és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel **STERN ADOLF.** 33

x **A LA GERBEAUD** színházi cukorkák kizárólag csakis **Aszódynál**, Kossuth-utca és **Cukorkakirálynál** Kert-utcán kapható eredeti csomagolásban, I-es 2 K, II-ös 1 K, III-as 50 fill. Kiváló finom, jó minőségűért a cég neve garancia. Minden csomag az **Aszódy** név olvasható. ::
Telefon 635. 550

* **Az idei szép őszi napokat** legkellemesebben **CSÁKY SÁNDOR** terített asztalai mellett tölthetjük el, (vasut-állomási repülő-híd hegyoldali lejárójánál) hol mindenkor tisztán kezelt kitűnő hegyi borok, izletes jó magyar konyha áll a t. közönség rendelkezésére. — Minden szerdán este friss flecken-sült. — A t. közönség szíves pártfogását kéri **Csáky Sándor** vendéglős.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimmel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy **az őszi és téli szöveteim** megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyisint az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik.

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

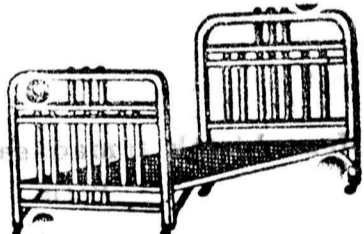
angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálok.

Telefon 11-41. Telefon 11-41.

Vas- és rézbutor

gyári raktári

Szagrénnyágy 3 matracca 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarmiss 4 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: Iglói diákok.
Csütörtök délután első ifjúsági előadás:
II. Rákóczi Ferenc fogsága.
Csütörtök este: Az ezred apja.
Péntek: Cornevillei harangok.
Szombat: Az ezred apja.
Vasárnap délután: János vitéz, este: Az adjutáns.

Az iglói diákok. Ma ezte negyedszer játszák a Szigligeti-színházban Farkas Imre bájos diáktörténetét. A mulatságos, hangulatos darab tele van szebbnél-szebb régi diáknótákkal s a közönség estéről estére tüntető meleg

tetszéssel fogadja a lányok költőjének poétikus diáktörténetét.

Am első ifjúsági előadás. Csütörtökön délután lesz az id-ri színházi szezon első ifjúsági előadása. Gondos és komoly készültséggel II. Rákóczi Ferenc fogságát fogja bemutatni a szintársulat a tanuló ifjúságnak.

TANÜGY.

Államsegély a nagyszalontai és szalacsi iskoláknak A vallás- és közoktatásügyi miniszter tegnap értesítette a vármegyét, hogy a szalacsi református iskola, valamint a nagyszalontai református iskola XVII-ik és XVIII-ik tanítói állásának javadalmazásához államsegély gyanánt 900—900 koronát engedélyez.

Igazságszolgáltatás.

Halálra rugdosták a korcsmázás után.

Monstre-pör az esküdtek előtt.

Óriási anyagu bűnpör tárgyalását kezdte meg ma délelőtt a nagyvárad kir. törvényszék esküdttörőbírósága. Négy érköbölküti ember ül a vádlottak padján, kik azzal vannak vádolva, hogy egyik társukat, **Kovács Ferenc** földmivest egy vasárnap esti korcsmázás után az utcán halálra rugdosták. **Szarka Sándor**, **Egeresy László**, **Dormány Gyula** és **Végh Mihály**, Erköbölküti község bírója a vádlott, kiknek védelmét a nagyvárad ügyvédi kar kiváló tagjai, **dr Zigre Miklós**, **dr Medvigy Gábor**, **dr Fényes Ödön** és **Kotsó Jenő** ügyvédek látják el. Az esküdttörőbíróság elnöke **Korn Lajos** törvényszéki bíró, a vádat **Kármán Elemér** kir. ügyész képviseli.

A véres esemény, amint a vádirat is elmondja, a következőképpen történt:

Ez év július 2-án, vasárnap lévén, a falusi legények nagyrésze a Klein-féle korcsmába ment. Ott voltak a vádlottak is és a szerencsétlenül járt **Kovács Ferenc**. Ezzel a **Kovács Ferenc** a vádlottak rossz viszonyban voltak, egyiknek is, a másiknak is volt vele baja és ezért mindnyájan haragudtak rá. A vádlottak együtt ültek a korcsmában, mikor megjelent ott **Kovács Ferenc**, aki a három **Bükki** fiúval borozgatott. Ezek sem voltak valami jól a vádlottakkal s most **Kovács** ingerelni kezdte őket, **Szarka Sándorék** ellen s már-már a korcsmában is kitért a verekedés, azonban a józanabbak közbelépésével sikerült elsimítani a viszályt. Nem is történt azután semmi baj a korcsmában, ahol 12 óráig voltak együtt a legények. **Kovács Ferenc** alaposan megrészegedve hagyta ott a korcsmát, de nem bírták a lábait, úgy hogy a korcsmától vagy 40 méternyire leesett a földre és ott is maradt.

Egy félóra múlva mentek arra a vádlottak, akik mikor meglátták a haragosukat, rátámadtak és a patkós csizmájukkal, úgy összerugdosták a fejét, hogy a szerencsétlen ember másnapra meghalt.

A délelőtt a vádlottak kihallgatásával telt el. Mindegyik tagadja, hogy a **Kovács** fejét rugta volna. Csak abban egyeznek meg, hogy **Végh Mihály** volt az, aki az első három vádlottat **Kovács** ellen ingerelte. Viszont **Végh Mihály** bíró azt állítja, hogy ő ott sem volt

a véres eseménynél, már hamarabb hazament.

Egeressy László azt mondja, hogy ő csak a lábát rugta Kovácsnak, Szarka és Dormany volt az, aki a fejét rugdosta. Hallotta is amint a megsebesült Kovács azt kiáltotta:

— Ne bánts Szarka!

Elnök: De hisz a tulajdon édes testvére állítja, hogy maga is rugdosta a fejét, aki a földön fetrengő Kovácsnak a védelmére kelt. Miért mondaná, ha nem úgy volna.

Vádlott: Rosszul látta, Szarka és Dormany volt, akik a fejét rugdosták.

A szembesítéskor is megmaradt ezen állítása mellett, míg a többi vádlott különösen Szarka Sándor tagadja, hogy a szerencsétlenül járt ember fejét bántalmazta volna.

Délután kezdtek hozzá a tanúk kihallgatásához.

Egész sereg tanu van beidézve, úgy hogy a tárgyalás egy hétig fog tartani.

NYILTTÉR.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és diszúvegezési műintézet.

Üvegcsiszoló és tükör áruháza.

NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok diszúvegezésék készítésére, művészi és egyszerűbb kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

SPORT.

Záró lövészverseny.

A nagyváradi polgári lövöldében 1911 okt. 15-én, vasárnap tartották az évben a záró lövészverseny, Mezey Mihály emlék lövészverseny és teke-versenynyel. A lövészet reggel fél 9 órakor kezdődött és este 5 óráig tartott, ezután a díjkiosztás volt.

Szeget lőtt: Vomácska József 67 fokos. 12 és 11-es körbe löttek: Vomácska József, Török László, Fekete László, Kálmán Sándor, dr Spitzer Márton, Knauer Károly, Csipkés Sándor, Bügler Gyula, dr Vas Ödön. A lövészetnél 20 darab értékes nyremény-tárgyak lettek kiosztva a győztes lövészek között.

Díjakat nyertek: Mezey Mihály emlékverseny díját, egy ezüst szelencét 3 lövésben, 32 körre: dr Spitzer Márton nyerte.

Mély lövészetnél. 1-ső díjat Vomácska József 67 és 157 fok lövéssel, 2-ik díjat Kálmán Sándor 168, 3-ik díjat Bügler Gyula 223 és fél, 4-ik Knauer Károly 259, 5-ik díjat Török László 325, 6-ik díjat Fekete László 352.

Körlövészetenél. 1-ső díjat Vomácska József 71 körrel, 2-ik díjat Knauer Károly 69, 3-ik Török László 68, 4-ik dr Spitzer Márton 62, 5-ik díjat Kálmán Sándor 60, 6-ik díjat Bügler Gyula 58, 7-ik díjat Csipkés Sándor 52, 8-ik díjat Fekete László 48.

Tekeversenyénél. 1-ső díjat Murányi Géza 17 bábbal, 2-ik díjat Szakács Antal 14 bábbal, 3-ik díjat Gábor Gyula 13 bábbal, 4-ik díjat Bartha Sándor 12 bábbal, 5-ik díjat Lőrinczy Rezső 11 bábbal.

TÁVIRATOK.

Abdul Hamidot őrzik.

Szaloniki, okt. 17.

Abdul Hamid volt szultán őrizetét szigorúbbá tették, mert az utóbbi időben többször tettek kísérletet kiszabadítására.

Oriási szerencsétlenség Budapesten

Budapest, okt. 17.

(Saj tud.) Ma délután fél 4 órakor óriási szerencsétlenség történt a VIII. kerület Rákóczi-tér 15. szám alatt. Itt egy hatalmas 5 emeletes bérpalota készült most. Délután egy malterhuzógép beleakadt az álvány egy gerendájába, mely meglazult és az álványt eldöntötte. Az álvány lezuhant a második emeletre melynek mennyezete keresztül szakadt és egész a pincéig mindent elpusztított. Az óriási robajjal összeomlott épület körül csakhamar nagy tömeg gyűlt össze. Majd megérkeztek a mentők is, a kik a romok közül 3 halottat, 14 halálosan sebesültet és 16 könnyebben sérült munkást vontak ki, Az épület Steiner Jakab tulajdona volt.

Merénylet Taft elnök ellen.

Santa Barbara (Kalifornia), okt. 17.

A Southern Pacific vasut Mell kapitány és Gravista között lévő acélhidja alatt harminchat dinamittöltényt találtak, röviddel azelőtt, hogy Taft elnök vonata a hidon áthaladt. Az elnök ellen intézett merényletet így sikerült megakadályozni.

Monarkisták támadása,

Páris, okt. 17.

A Havas-ügynökség jelenti Chavezből: Ideérkezett jelentések szerint fegyveres monarkisták folytonos mozdulatokat végeznek és különösen Montaleju vidékét fenyegetik. A kormány csapatokat küldött ki ellenük.

Lázadás Kinában.

London, okt. 17.

Pekingben óriási a pánik. Nemcsak a külföldiek, hanem a helyi mandsu családok is menekülnek Kinából. Az elesések ára hihetetlenül felszokott, a papírpénzt seholsem fogadják el, a bankokat ostromolják a betevők s mivel észak felé megszűnt a vasúti közlekedés nem lehet a fővárosba eleséget hozni. A kínai cselédek elszökösnek a mandsu családoktól. Ugyanígy a helyzet Schanghai-ban. A kínai pénzügyektől a lakosság elvonta a betéteket és egy nagy bank meg is bukott. Egyetlen szerencse, hogy a külföldi pénzügyeknek fiókjai vannak, amelyek bőségesen adnak ezüst pénzt.

Hankau eddig 5 millió dollár ezüstöt küldtek ezek a bankfiókok, amelyek minden ezüstkészletet összegyűjtöttek Szocsauból, Nankingből és Tiencjuból.

Az Egyesült Államok kormánya megadta azt a hírt, mintha Amerika Oroszországgal egyetértőleg készülnék külön ökcóra Kinában. A nagyhatalmak nemzetközi konferenciát terveznek azoknak az államoknak vezetésével, amelyek a boxeriázadás idején fegyveres hadsereget szállítottak Kinába.

A kolera.

Törökbecse, okt. 17.

Az utolsó huszonnégy órában egy kolerabeteg meghalt. Kunán községben szintén egy haláleset volt.

Felgyújtott sörraktár.

Hátszeg, okt. 17.

A kőbányai részvénytársaság hátszegi főraktárát az éjjel bosszúból felgyújtották. A raktár a melléképületekkel együtt teljesen leégett. A csendőrség a tettesek nyomában van.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése.

Budapest

A gabona-tőzsdén tegnap lanyha volt az irányzat, Készárak 5 fillérrel olcsóbb.

Határidők sárlata:

Aprilisi buza (1912)	— —	12.02
Októberi buza	— —	11.81
Októberi rozs	— —	10.30
Októberi zab	— —	9.37
Májusi tengeri (1912)	— —	8.55
Augusztusi tengeri	— —	7.88
Augusztusi repce	— —	14.60

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	831.—
Osztrák hitelrészvény	— —	636.25
Jelzálogbank	— —	483.—
Leszámitoló és pénzváltó	— —	568.—
Salgótarjáni köszén	— —	674.—
Osztrák államvasut részvény	— —	719.—
Közúti vasut	— —	789.—
Beocsini cement	— —	—
Rimamurányi vasmű	— —	619.—
Városi vasut	— —	415.—

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

Részvénykicserélési felhívás!

Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi bank és Központi Takarékpénztár r. t. felhívja azon tisztelt részvényeseit, kiknek birtokában Központi Takarékpénztári részvények vannak, hogy ezen részvényeket, szelvényekkel együtt, kicserélés végett az Egyesült intézet Teleki-utcai fiókjánál (Teleki-u. 3.) folyó évi október hó 10-től október hó 31-ig beszovaltatni sziveskedjenek.

Minden egyes Központi Takarékpénztár részvény helyett 1 Egyesült intézetbeli részvény fog kiadtni. A kicserélés végett beadandó részvényekhez jegyzék csatolandó azon nevek felsorolásával, melyekre az új részvényeket kiállítatni óhajtják.

Ezen részvények kicserélése, ha az új részvények a régiekkel azonos nevekre állítatnak ki, díj- és illetéktelen, ha azonban az új Egyesült intézetbeli részvény a régitől eltérő más névre állítatnak ki, a rendes részvényátírási-díj és illeték lesz fizetendő.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár részv.-társ.

Előkelő vidéki pénzüintézet

az általa birt, minden ágazatot művelő nagy biztosító intézeti főügynökségéhez

vezető tisztviselőt keres.

Javadalmazás egyelőre 2000 kor. törzsfizetés és a főügynökség évi tiszta jövedelmének 10%. Pályázótól, ki 26—32 évesnél idősebb nem lehet, megkívánatik az összes irodai munkálatokban és a külső teendőkben való teljes jártasság, jó megjelenés, kellő szakértelem és önállóság. A román nyelvben jártások előnyben részesülnek. Ajánlatok az eddigi alkalmaztatási hely és referenciák megjelölésével „G. B.” jellegre ECKSTEIN hirdetőjébe Budapest, Erzsébet körút 37. intézendők.

Dajkovits E.

fényirodájában

Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,

villany felvételei speciálitása

utólérhetetlen.

Telefon: 629. sz.

Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz.

Telefon: 629. sz.

192

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szálítója.

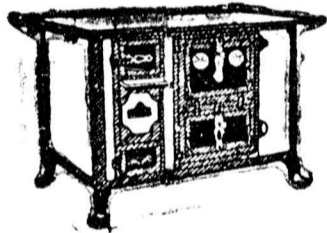
Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Vas- és Rézipar r.-t. Nagyvárad

Telefon Gyártelep 1015.

Telefon Városi raktár.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a

Rákóczi-ut 13-ik szám alatt

Weiszlovits - palotában

vas- és rézbútor kiállításunkat

folyó hó 15-én megkezdjük. Raktáron

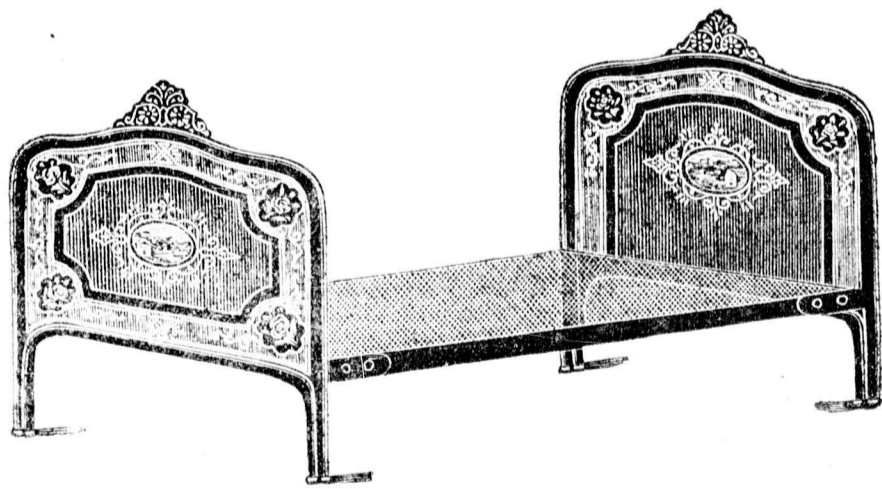
tartunk a legszebb és legjobb kivitelű

árakat. Eredeti gyári árban árusítjuk.

A szabadalmazott Éden-pamlag kizárólagos eladási helye!

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, a megtekintés vételkényszer nélkül maradunk
Teljes tisztelettel

Vas- és rézipar R.-T.

KÁLYHA

TÁLCZÁK

ELLENZÖK

FAKOSARAK

SZÉNTARTÓK

NAGY

VÁLASZTÉKBAN

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében N.-Várad, Rákóci-ut.

Értesítjük

igen tisztelt vevő közönségünket, hogy legujabb kicsinybeni elárúsító üzletünket

Zöldfa-utca 7. sz. alatt

Dr. MUNK házban megnyitottuk.

Moskovits Farkas és Társa

cipő és csizmagyár r.-t. Zöldfa-utcai fióküzlet.

Legnagyobb választék férfi, női és gyermek cipőkben!

Egységes szabott gyári árak!

TELEFON!

Megérkezett

a nagy cipő szállítmány, az első nagyváradai selejtes cipő áruházba, ahol minden fajta cipő igen olcsó árban kapható.

■ Belvárosi Takarékos épület, Barcs-palota. ■

A Biharmegyei Gazdák Aru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyószámlákra és földbirtokokra. 161

CSILLÁR

perzsa szőnyeg,
rézbutor, bronz-árak,

kávésoknak, vendéglősöknek és cukrászoknak figyelmébe ajánljuk, hogy :-:

kinézüst tálcák, kávé és tejkannák, gyufatartók és kések,

használt, de nagyon jó állapotban olcsón eladatnak, valamint előkelő uriszoba berendezések, eredeti olajfestmények, ugyisintén többféle disztárgyak, mint

alkalmi árak

a legelőnyösebben beszerezhetők

Budapest, Andrássy út 35. I. em. alatt

Viszontelárusítóknak nagy engedmény!!!

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Léva-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 » francia szájvíz	25 »	1 tégely Margit crém	40 »	1 Gillette utánzatú borotva készülék	1 » 50 »
1 » száj szagtalanító	50 »	1 » Diana crém	65 »	1 valódi serte hajkefe	70 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »	1 drb Dianna szappan	65 »	1 valódi serte ruhakefe	20 »
8 » Thymol »	20 »	1 dob Lickner puder	88 »	1 körömkefe	45 »
1 » Stomatin »	20 »	1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »	1 surolókefe	05 »
1 » tégely Odontin fogpaszta	65 »	1 üveg amerikai petrol	50 »	1 surolókefe óriási	20 »
1 drb Odontin betét	85 »	1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »	1 surolókefe kisebb	10 »
1 üveg Picavan	98 »	1 fekete champos	12 »	12 drb Royal angol cipő crém	96 »
1 üveg Bay Rum	85 »	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »	1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » Jera violette brillantin	80 »	8 drb francia ibolya szappan	50 »	1 » cipőfenyészítő flanel	20 »
1 » francia brillantin	15, 22, 35 »	1 » Kielhauser ibolya glicerín szappan	28 »	1 » Jurigatem Zománc	80 »
1 » folyékony brillantin	50 »	1 » Speick szappan	28 »	1 mtr vörös gumicső	60 »
1 » valódi dió olaj	15 »	1 » Windsor szappan	88 »	Egynegyed Ko Brunz watta	85 »
1 » » » kivonat	75 »	1 tubus kaloderma	28 »		
1 drb bajuszkötő	15, 20 86 »	1 » Beloderma kézfinomító			
		1 üvegtégely tejcrém	20 »		

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!